

vidt omfang samles på de havne, hvor der forefindes auktioner.

En auktionspligt vil ændre arbejdsvilkårene for en lang række førstehåndskøbere, som i dag baserer sig på selv at hente fisk på bl.a. mindre pladser uden auktion. En auktionspligt vil også give et problem for de få fiskerejede virksomheder, hvor ejerne er forpligtet til at levere til virksomheden.

Fiskere fra andre EU-lande samt tredjelandes fiskere vil kunne omfattes af en auktionspligt ved førstehåndssalg i Danmark, men man vil ikke kunne forbyde disse fiskere – og næppe heller danske fiskere – at transitere deres fisk til salg i et andet land.

Fisk, der ikke landes, men importeres på anden måde, vil heller ikke kunne omfattes af en auktionspligt.

Det må bemærkes, at der i dag ikke er fiskeauktioner på Bornholm, og at f.eks. Østersøtorskefiskeriets nærmeste auktioner er beliggende på Sjællands Odde og i Hundested, Gilleleje og Kerteminde.

Spm. nr. S 1038

Til arbejdsministeren (15/1 96) af:

Ulla Tørnæs (V):

»Vil ministeren redegøre for antallet af varslinger af afskedigelser af større omfang opdelt på måneder i 1995 frem til og med december måned 1995, og vil ministeren lade opgørelsen omfatte antallet af varslinger på grund af lukninger eller indskrænkninger og antal personer, som har været berørt af lukningen/indskrænkningen, og vil ministeren foranledige foreløbige oplysninger indsamlet telefonisk fra de enkelte AF-regioner, hvis tallene ikke foreligger som færdigbearbejdet statistik?«

Begrundelse

Antallet af varslingssager er én blandt flere indikatorer for udviklingen i konjunkturerne. Den seneste tids udvikling i dels valutakurser, dels renteniveauer påvirker aktivitetsniveauet i økonomien.

Det er i den forbindelse særlig interessant at kunne følge udviklingens betydning for beskæf-

tigelsen også gennem andre indikatorer end statistikken over ledighed og beskæftigelse.

Svar (29/1 96)

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Til brug for besvarelsen har jeg skrevet til Arbejdsmarkedsstyrelsen, som har indsamlet oplysninger fra de enkelte regioner om antallet af varslinger af afskedigelser af større omfang, opdelt på de enkelte måneder i 1995.

Af det vedlagte skema (ikke optrykt her), som viser det totale antal varslingssager i 1995 fordelt på måneder, fremgår det, at der i 1995 var 236 anmeldte varslingssager. Heraf var 50 sager varslinger som følge af lukninger og 186 sager som følge af indskrænkninger.

Varslingssagerne omfattede 11.620 personer, hvoraf 2.442 blev afskediget som følge af lukninger, og 9.178 personer blev afskediget som følge af indskrænkninger.

I gennemsnit var der 19,7 varslingssager om måneden, ulige fordelt over året med 33 i august og 11 i januar måned.

Gennemsnittet for antal personer berørt af varslingssagerne var 49,2 personer pr. sag. I november blev 1.897 personer omfattet af varslingerne, hvilket var det største antal på en måned i 1995. Det mindste månedstal var 428 i januar.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 149: Forslag til lov om eksklusive økonomiske zoner.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peter Christensen (S):

Eksklusive økonomiske zoner er ikke den mest folkelige definition af begrebet 200-sømil-zoner, hvor kyststaterne har visse rettigheder og forpligtelser.

Danmark udvidede fisketerritoriet til 200 sømil i 1977, og i medfør af Genèvekonventionen af 1958 om en kontinuerlig sokkel har Danmark allerede retten til udforskning og udnyttelse af kontinentalsoklen. Og for at beskytte havmiljøet vedtog Nordsøstaternes miljøministre på Nordsøkonferencen i Haag i 1990 en erklæring om at oprette eksklusive økonomiske zoner i de områder i Nordsøen, hvor disse zoner ikke eksisterer. Norge, Sverige, Frankrig og Tyskland har oprettet eksklusive økonomiske zoner, og Holland og Belgien er i gang med det.

Det er vigtigt, at også Danmark går ind i dette arbejde for at beskytte havmiljøet mod dumpning og ulovlig udtømmning af olie, som udgør et større og større problem for Nordsøens miljø. I dag har Danmark kun begrænsede muligheder for at gribe ind over for udenlandske skibe uden for dansk søterritorium. I de eksklusive økonomiske zoner kan kyststaterne i væsentligt omfang håndhæve miljøbeskyttelsesregler i henhold til internationale regler til beskyttelse af havmiljøet.

Et andet vigtigt formål for oprettelsen af en eksklusiv økonomisk zone er at skabe mulighed for udnyttelse af energi fra vandet, strømme og vind.

Socialdemokratiet kan støtte lovforslaget.

Ulla Tørnæs (V):

Med dette lovforslag ønsker udenrigsministeren at oprette en eksklusiv økonomisk zone omkring Danmark, og samtidig ønsker udenrigsministeren at skabe hjemmel for, at der kan oprettes en tilsvarende zone omkring Færøerne og Grønland.

Lad mig starte med at sige, at Venstre kan give sin fulde opbakning til dette lovforslag, naturligvis forudsat at en eventuel senere kongelig anordning for Færøerne og Grønland gennemføres i samarbejde og fuld forståelse med Færøerne og Grønland.

Adgangen til at oprette eksklusive økonomiske zoner på indtil 200 sømil var en af de vigtigste nyskabelser i forbindelse med FN's havretskonference, der fandt sted i 1970'erne, og som i 1982 afsluttedes med havretskonventionen.

Som repræsentant for en havneby, nemlig Esbjerg, skal jeg ikke undlade at understrege, at jeg naturligvis lægger stor vægt på den historiske tradition for frihed på havene, altså frihed til at færdes på det åbne hav og til at udnytte havets ressourcer, en tradition, som vi i mange

sammenhænge har nydt godt af i Danmark, ikke mindst i fiskeri- og handelsmæssigt øjemed.

Med oprettelsen af en eksklusiv økonomisk zone udvides Danmarks jurisdiktion til at omfatte havområder indtil 200 sømil fra kysten netop uden at hindre den frie adgang til at færdes på havet eller i luftrummet over havet. Men det er klart, at friheden til at færdes på det åbne hav må ske under ansvar og respekt for, at der er tale om en naturressource, hvortil der ikke er knyttet nogen egentlig privat ejendomsret.

Desværre har vi specielt sidste forår været vidne til en række meget kedelige situationer, hvor olieforurening ramte den jyske vestkyst. Der var tale om olieudslip fra skibe i dansk farvand, men højst sandsynligt skibe i farvand uden for den nuværende 3-sømil-grænse, hvor for man – såfremt Miljøstyrelsens overvågning havde pågrebet synderne – ikke kunne have retsforfulgt dem i henhold til dansk lovgivning. Det er naturligvis helt uacceptabelt.

Derfor ser vi oprettelsen af en eksklusiv økonomisk zone som en oplagt mulighed for at forbedre miljøovervågningen og dermed også pågribelsen af miljøsyndere, specielt langs den jyske vestkyst.

Jeg har forstået, at det netop er på grund af situationen omkring miljøsynderne, der udtømmer olietankene til havs, at regeringen nu ønsker at oprette en eksklusiv økonomisk zone. Men forudsætningen for en retsforfølgelse er fortsat, at farvandene overvåges, og dér har vi jo måttet konstatere, at Miljøstyrelsens overvågning af specielt Nordsøen har været særdeles mangelfuld.

Men bortset fra det sidste skal jeg blot sige, at Venstre kan støtte lovforslaget, og at vi naturligvis vil medvirke til en konstruktiv udvalgsbehandling.

Agnete Laustsen (KF):

Betydningen af at kunne gennemføre en øget jurisdiktion over vort søterritorium prioriterer vi fra konservativ side højt. Men det er tilsyneladende en kompliceret ting at gennemføre, eller også vil udenrigsministeren føle sig mindst fem hundrede procent dækket ind, for jeg mindes i alle tilfælde sjældent at have set et trods alt så begrænset forslag, som der her er tale om, blive sendt til høring hos ca. – har jeg talt – 175 forskellige myndigheder, firmaer og organisationer.

Så når både Restaurations- og Bryggerforbundet, Dansk Ornitologisk Forening, Funktio-

nærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Kulturministeriet og Nippon Kaiji Kyokai – for bare at nævne nogle af de 175 – siger god for det, så er det nok svært for mig at finde noget at udsætte. (*Munterhed*).

Vi er derfor tilfredse med, at vi nu i lighed med en række af vore nabolande, der allerede har oprettet de foreslåede zoner, gør tilsvarende, således at vi f.eks. for fremtiden mere effektivt kan gribe ind over for udenlandske skibes dumpning af olie eller kemikalier til skade for dyre- og menneskeliv.

Vi er imidlertid – som vor ordfører i det næste lovforslag, L 154, vil komme ind på – noget betænkelige ved den konkrete udfyldning af mulighederne i loven om eksklusive økonomiske zoner, men isoleret set kan vi som sagt anbefale ministerens lovforslag.

Steen Gade (SF):

Jeg skal meddele, at SF er positivt indstillet over for forslaget og vil stemme for det. Vi ser en række fordele ved at gennemføre forslaget: at vi kan gribe ind over for dumpninger af olie- og kemikalieaffald i det åbne hav og dermed forbedre havmiljøet, at vi bedre kan kontrollere internationale skibe i danske farvande, og at det overordnet giver landene omkring Nordsøen bedre muligheder for at få noget mere reelt ud af samarbejdet om at bekæmpe dem, der forurener havene.

Jørgen Estrup (RV):

Forslaget om at oprette eksklusive økonomiske zoner er jo først og fremmest et lovforslag, som skaber et instrument. Folkeretligt får vi hermed nogle muligheder for bl.a. at gøre noget for havmiljøet, som vi ellers ikke har, og derfor er vi fra radikal side også overordentlig positivt indstillede over for dette forslag. Det fylder simpelt hen et hul i forhold til de muligheder, vi har haft hidtil, og giver os dermed nogle muligheder for internationalt samarbejde, som vi har manglet.

Det betyder bl.a., at Nordsølandene jo nu i fællesskab både kan gøre en bedre indsats for havmiljøet og en bedre indsats for at bekæmpe de overtrædere af reglerne om dumpning, som vi kender til.

Derfor er der også fra radikal side en meget positiv modtagelse af lovforslaget.

Aage Brusgaard (FP):

Ja, nu er vi inde i den positive ånd, og det vil jeg

da fortsætte med: Fremskridtspartiet er også positivt indstillet.

Hvis jeg læser teksten rigtigt, er det allerede sådan, at vi inden for ca. 200 sømil kan foretage olieeftersforskning og selv bestemme, hvor vi vil fiske. Og lovforslaget går så ud på også at beskytte havmiljøet i dette område.

Derfor vil jeg egentlig godt spørge: Hvorfor tager vi først nu fat på dette, hvis vi har haft mulighed for at gøre det noget før? Det er den ene ting.

Den anden ting er, at der et sted står, at det ikke har EU-retlige aspekter. Når vi helst skal spørge EU om alt muligt andet, kan det forekomme mig lidt mystisk, at det her tilsyneladende er noget, vi bare kan snakke med vore naboer om, og derfor vil jeg spørge, om det trods alt ikke noget, man har på dagsordenen, når vores miljøminister og vores udenrigsminister taler med de andre ministerkolleger i EU. Og der må jo også være en masse andre internationale konventioner og aftaler om ditten og datten.

Når jeg læser lovforslaget, er det, som om det er noget, vi ene og alene kan vedtage, og så må alle andre jo også ene og alene kunne vedtage det. Havet sejler alle skibe jo på.

Derfor vil jeg gerne have at vide, om det ikke er noget, man skal diskutere i EU og andre internationale sammenhænge.

Keld Albrechtsen (EL):

Dette lovforslag drejer sig jo om noget, som er et globalt problem, nemlig at der på verdenshavene som helhed ikke eksisterer reelle muligheder for at sikre en effektiv miljøkontrol, og forslaget betyder så, at man i hvert fald på et afgrænset område har mulighed for det, og det er vi i Enhedslisten meget tilfredse med, og vi støtter derfor ideen i forslaget.

Enhedslistens miljøordfører har fortalt mig, at han har nogle bemærkninger til den praktiske gennemførelse. Dem vil jeg ikke tage med her, men blot gøre opmærksom på, at vi altså er tilhængere af dette forslag.

Arne Melchior (CD):

Det fremgår af fremsættelsestalen til L 149, at dette lovforslag er en opfølgning af en vedtagelse, som Nordsøstaternes miljøministre har truffet på Nordsøkonferencen i Haag, og som som følge heraf er ved at blive eller allerede er blevet gjort til lov i en række af de øvrige stater.

Det er et helt naturligt forslag, der her foreligger, og som CD kun kan give sin bedste støtte.

Jeg har tilladt mig at spørre øjnene lidt op ved læsningen af § 3, som – hvis jeg citerer fra fremsættelsestalen – bl.a. går ud på at åbne »mulighed for udnyttelse uden for søterritoriet af energi fra vandet, strømme og vind«. Det lyder minsandten stort og bredt og fremtidsrettet og spændende.

Jeg ønsker lykke til med at indfange disse vinde, der oven i købet blæser uden for vort territoriums 200 sømil. Men det er da kun dejligt! Så skal vi i fremtiden, når vi ser vejruddisgen, måske glæde os over det, når der er mange sekundmil på tavlen. Men altså fuld støtte.

Da vor ordfører i det efterfølgende forslag fra miljø- og energiministeren, L 154, er til møde hos en af ministerens kolleger, vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige, at samme støtte gælder dette følgelovforslag.

Må jeg så slutte med et lille hjertesuk foranlediget af et kig på denne bløde onsdagsdagsorden her i Tinget:

Der er altså kun disse to forslag ud over spørgetiden, og vi har små fire måneder tilbage, til samlingen slutter, og nu følger der vinterferie, og så er der Nordisk Råds uge, og så er det påske. Det forbløffer mig, at vi ikke er længere fremme i behandlingen, så dagsordenen i dag kunne have omhandlet en lang række af førstebehandlinger af de forslag, der endnu udestår fra regeringen. Dette være en indirekte hilsen til statsministeren og regeringen.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Det er hr. Arne Melchior's kommentarer til § 3, der kalder mig herop.

I den anledning vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, om det ikke er sådan, at § 3 faktisk er en bruttoliste og skal forstås som en definition af, hvad en eksklusiv økonomisk zone er, og ingenlunde skal forstås sådan, at Danmark nu vil kaste sig ud i at udvinde energi af strømme og vind på havet.

Venstre har i hvert fald forstået det sådan, at det er en bruttoliste og altså dermed sagt en definition af, hvad en eksklusiv økonomisk zone er.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for en samstemmende positiv modtagelse af forslaget om de eksklusive økonomiske zoner.

Det er jo vedtaget, og det er anerkendt i folkeretten, at staterne har ret til at indrette sig med sådanne økonomiske zoner, og derfor er det rigtigt forstået, at vi ikke behøver at spørge vore venner i EU eller andre for den sags skyld om retten til at indrette os med eksklusive økonomiske zoner.

Jeg kan også svare bekræftende, tror jeg nok, på det spørgsmål, som Venstres ordfører stillede. Jeg opfatter også dette her som en liste over de muligheder, som lovforslaget åbner, men i øvrigt er jeg bekendt med – og det har jeg også fra miljøministeren, der sidder ved siden af – at Danmark forsker både i udnyttelse af havstrømme og selvfølgelig i høj grad også i vindenergi.

Til fru Agnete Laustsen vil jeg sige, at også jeg hæftede mig ved den meget store og omfattende høringsprocedure, som har været i gang. Da fru Agnete Laustsen specielt fremhævede Dansk Ornitologisk Forening, vil jeg dog gerne sige, at jeg netop tror, at Dansk Ornitologisk Forening er en af de foreninger, der virkelig kunne bidrage til at belyse miljøvirkningerne af dette lovforslag. Så det er i hvert fald en af de foreninger, som med sikkerhed har skullet stå på høringslisten.

En gang til takker jeg ordførerne for den venlige modtagelse, og hvad der måtte være af mere specifikke spørgsmål, ser jeg frem til, at vi kan besvare under udvalgsbehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 154: Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om skibes sikkerhed m.v. og søloven. (Ændringer som følge af lov om eksklusive økonomiske zoner).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (FremSAT 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peter Christensen (S):

Dette lovforslags gennemførelse er direkte afhængig af vedtagelsen af lovforslag nr. L 149, som vi lige har behandlet. Lovforslaget er en uddybning af zonernes folkeretlige baggrund.

Det stigende problem med udtømmning af olie fra skibe er baggrunden for lovforslaget. Lovforslaget udstrækker reglerne i havmiljøloven og lov om skibes sikkerhed m.v. til også at kunne håndhæves over for udenlandske skibe. Det vil også give bedre muligheder for kontrol, tilbageholdelse samt retsforfølgning af skibe, der har udledt olie eller andre skadelige stoffer inden for den eksklusive økonomiske zone. Denne kontrol kan ske gennem overvågning af fly, søgående fartøjer m.v.

Da de fleste Nordsøstater har eller er i gang med at oprette eksklusive økonomiske zoner, vil et internationalt samarbejde være af stor betydning med hensyn til forebyggelse. Hensigten er at sikre en håndhævelse af reglerne i henhold til MARPOL-konventionen af 1973 om forebyggelse af forurening fra skibe.

Angående skibes sikkerhed skal zonerne dække skibes tekniske installationer, der har relation til havforurening. For at kunne kontrollere i de eksklusive økonomiske zoner er det nødvendigt med en overvågning af fly og skibe.

I finansloven for 1996 besluttedes det trinvis at overføre driftsansvaret for maritim forureningsbekæmpelse fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet, hvilket vil give en generel forbedring af muligheden for en bedre beskyttelse af havmiljøet omkring Danmark. Vi tror, at denne ændring vil have en positiv effekt med hensyn til afsløring af miljøsyndere.

Dette lovforslag alene vil ikke kunne løse forureningsproblemerne i vore have, men det er et skridt i den rigtige retning.

Med Miljø- og Planlægningsudvalgets beretning af 27. september 1995 og miljøministerens handlingsplan mod olie- og kemikalieforurening af havet er der skabt et godt grundlag for det videre arbejde med hensyn til indsats og aktivitet.

I handlingsplanen under nationale foranstaltninger vil jeg hæfte mig ved side 13 nederst, hvor der står:

»En gennemgang og revision af danske trafikhavnes modtagefaciliteter og overvejelser om en motiverende afgiftsstrategi for aflevering af olie- og kemikalieaffald for såvel skibe i anløb som i transit medio 1997.«

Angående det internationale står der i samme handlingsplan, at der er foreslået: »Arbejde for en realisering af Nordsøkonferencens beslutning om dokumentationspligt for aflevering af affald ved anløb af havne i såvel Nordsøen som Østersøen.«

Forebyggelse er nu engang bedre end at helbredelse. Socialdemokratiet kan støtte forslaget.

Hans Christian Schmidt (V):

Dette lovforslag er en konsekvens af det lovforslag, nr. L 149, der netop er blevet behandlet, hvormed der gives hjemmel til at oprette eksklusive økonomiske zoner i en bredde af 200 sømil fra kysten, og det var, som det blev nævnt, et forslag, som Venstre støttede.

Med lovforslag nr. L 154 udvider vi forbudet mod dumpning til også at omfatte udenlandske skibe op til 200 sømil ud for Danmark, således som det allerede gælder for danske skibe i dag, og i de økonomiske zoner indføres der endvidere en bedre mulighed for, at vi selv kan kontrollere, tilbageholde og retsforfølge udenlandske skibe, der har foretaget f.eks. en udtømmning af olie.

I dag har kyststaten, eksempelvis Danmark, reelt ingen mulighed for det. Den kan kun indberette overtrædelsen til det land, hvor skibet er indflaget, og selv om det pågældende land ikke foretager sig noget, har kyststaten ingen mulighed for at foretage sanktioner. Det er utilfredsstillende.

Venstre støtter derfor helt klart det foreliggende forslag. Vi finder det helt utilfredsstillende, at vi i dag ikke har mulighed for at gribe ind over for skibe, der forurener vore havmiljøer og vore strande.

Det er med tilfredshed, vi har noteret os, at alle de lande, der deltog i Nordsøkonferencen i juni 1995, nu enten har oprettet økonomiske